Euroopa Parlament
2024-2029

Tööhõive- ja sotsiaalkomisjon

2025/2183(INI)

20.11.2025

RAPORTI PROJEKT

majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta kohta: tööhõive ja sotsiaalsed prioriteedid – 2026. aasta aruanne
(2025/2183(INI))

Tööhõive- ja sotsiaalkomisjon

Raportöör: Nela Riehl

SISUKORD

lk

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....3

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta kohta: tööhõive ja sotsiaalsed prioriteedid – 2026. aasta aruanne

(2025/2183(INI))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu artiklit 3,

– võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise lepingu) artikleid 9, 121, 148 ja 149,

– võttes arvesse Euroopa sotsiaalõiguste sammast, mille nõukogu, Euroopa Parlament ja komisjon kuulutasid välja ja allkirjastasid 17. novembril 2017,

– võttes arvesse komisjoni XX novembri 2026. aasta teatist 2026. aasta kestliku majanduskasvu analüüsi kohta,

– võttes arvesse komisjoni XXX 2026. aasta ettepanekut komisjoni ja nõukogu ühise tööhõivearuande kohta,

– võttes arvesse komisjoni XXX 2026. aasta soovitust võtta vastu nõukogu soovitus euroala majanduspoliitika kohta,

– võttes arvesse komisjoni XXX 2026. aasta aruannet „Häiremehhanismi aruanne 2025“,

– võttes arvesse komisjoni XX novembri 2026. aasta teatist „2025. aasta eelarvekava: üldhinnang“,

– võttes arvesse Mario Draghi 2024. aasta septembris avaldatud aruannet „The future of European competitiveness“ („Euroopa konkurentsivõime tulevik“),

– võttes arvesse Enrico Letta 2024. aasta aprillis avaldatud aruannet „Much more than a market“ („Palju enamat kui turg“), mis käsitleb ühtse turu tulevikku,

– võttes arvesse ELi sotsiaalkaitse ja heaoluriigi tulevikku käsitleva kõrgetasemelise töörühma 2023. aasta jaanuaris avaldatud aruannet,

– võttes arvesse kodukorra artiklit 55,

– võttes arvesse tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni raportit (A10-0000/2025),

A. arvestades, et 2025. aasta juunis oli töötuse määr ELis 5,9 %, samas kui noorte töötuse määr oli endiselt kõrge (14,7 %); arvestades, et töökohtade kvaliteet, palgatõus ja tootlikkuse kasv ei ole kõrgemate tööhõive määradega täielikult sammu pidanud;

B. arvestades, et Euroopa poolaasta on jätkuvalt keskne vahend majandus-, eelarve-, tööhõive- ja sotsiaalpoliitika koordineerimiseks kogu ELis ning pakub seega võimalust

integreerida sotsiaalne, keskkonnaalane ja põlvkondadevaheline õiglus süstemaatilisemalt makromajanduslikku juhtimisse;

C. arvestades, et 2024. aastal oli vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse ohus 21 % ELi elanikkonnast; arvestades, et 2030. aastaks seatud eesmärgi suunas, mille kohaselt vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse ohus olevate laste arvu vähendatakse 5 miljoni võrra, ei ole tehtud piisavaid edusamme;

D. arvestades, et kliimamuutused ja keskkonna hävitamine on süvendanud ebavõrdsust ja mõjutanud kõige haavatavamaid rühmi; arvestades, et kliimaneutraalsusele üleminek peaks looma ligikaudu 2,5 miljonit uut töökohta;

E. arvestades, et eluasemekulude surve ja kõrged energiahinnad tekitavad kodumajapidamistele suurt koormust, kuid eluasemepoliitika on riigipõhistes soovitustes sageli alaesindatud;

F. arvestades, et EL seisab silmitsi töötajate ja oskuste püsiva nappusega, mis on tingitud mitmest tegurist, mille hulgas on ka puudulik töökohtade kvaliteet;

G. arvestades, et andmete põhjal on enamikus liikmesriikides vaja teha rohkem jõupingutusi, et saavutada 2030. aastaks eesmärk, mille kohaselt osaleb 60 % täiskasvanutest hariduses ja koolituses; arvestades, et poliitika koordineerimisel Euroopa poolaasta raames järgitav integreeritud lähenemisviis loob raamistiku, mis suunab vajalikke investeeringuid inimkapitali arendamisse ning haridus- ja koolitussüsteemidesse;

H. arvestades, et sotsiaaltaristusse, sealhulgas taskukohastesse eluasemetesse, tervishoidu ja pikaajalisse hooldusse, haridusse ja elukestvasse koolitusse, on vaja lisainvesteeringuid, mille suurus on hinnanguliselt 192 miljardit eurot aastas[1]; arvestades, et tööd on vaja jätkata ELi sotsiaalsete investeeringute puudujäägi ja sotsiaalsete investeeringute majandusliku tasuvuse mõõtmiseks;

1. rõhutab, et ELi sotsiaalsesse mudelisse investeerimine annab konkurentsieelise; nõuab, et sotsiaalkaitse ja heaoluriikide tulevikku käsitleva kõrgetasemelise töörühma soovitused ning Letta ja Draghi aruannete soovitused integreeritaks Euroopa poolaasta protsessi; väljendab heameelt Euroopa sotsiaalõiguste samba integreerimise üle majanduse juhtimise raamistikku ja kutsub liikmesriike üles kasutama võimalust pikendada kohandamisperioodi, et investeerida Euroopa sotsiaalõiguste samba prioriteetidesse; nõuab, et integreeritud juhtimisraamistik kajastuks ELi institutsioonide siseprotsessides ning et nende majandus- ja sotsiaalorganid oleksid kaasatud võrdsel määral;

2. on seisukohal, et komisjon ja nõukogu peaksid Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamiseks tehtavaid jõupingutusi suurendama; nõuab, et Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskava eesmärgid lõimitaks Euroopa poolaasta keskmesse ja võetaks Euroopa poolaasta hindamistel võrdlusalusteks;

[1] Komisjoni talituste 27. mai 2020. aasta töödokument „Identifying Europe's recovery needs" („Euroopa taastamisvajaduste kindlakstegemine") (SWD(20200098), mis on lisatud komisjoni teatisele „Euroopa võimalus: Parandame vead ja teeme ettevalmistusi järgmise põlvkonna jaoks" (COM(2020)0456).

3. väljendab heameelt komisjoni eesmärgi üle kaotada vaesus 2050. aastaks ja tema kavatsuse üle esitada ettepanek kvaliteetsete töökohtade õigusakti kohta; rõhutab, et Euroopa poolaasta, Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskava järelmeetmete ja tulevaste õigusaktide vahel on vaja tagada sidusus koos mõõdetavate eesmärkide ja vastavate riigipõhiste soovitustega;

4. väljendab heameelt sotsiaalse lähenemise raamistiku püsiva lisamise üle Euroopa poolaastasse; rõhutab nii selle kui ka sotsiaalnäitajate tulemustabeli tähtsust riskide tuvastamisel ja ülespoole suunatud sotsiaalse lähenemise edusammude jälgimisel;

5. tuletab meelde, et sotsiaalsetel investeeringutel võib olla positiivne mõju majanduskasvule, tootlikkusele ja konkurentsivõimele, mis omakorda toetab riigi rahanduse jätkusuutlikkust ja edendab ühtlasi ülespoole suunatud sotsiaalset lähenemist; kutsub komisjoni ja nõukogu üles pidama sotsiaalseid investeeringuid kestliku majanduskasvu aluseks;

6. rõhutab, et komisjoni taskukohaste eluasemete kava tuleks Euroopa poolaastasse paremini integreerida ning riigipõhistes soovitustes tuleks pöörata taskukohastele, kestlikele ja inimväärsetele eluasemetele suuremat tähelepanu; tuletab meelde riikidele, kes on allkirjastanud Lissaboni deklaratsiooni kodutuse vastu võitlemise Euroopa platvormi kohta, et kodutuse kaotamise eesmärk on seatud 2030. aastaks;

7. rõhutab, et investeerimine haridusse, täiendõpesse ja ümberõppesse on strateegiline sotsiaalne investeering, millest on pikas perspektiivis kasu konkurentsivõimele ja ühtekuuluvusele;

8. rõhutab, et põlvkondadevaheline õiglus peab saama Euroopa poolaasta struktuurseks osaks; kutsub komisjoni üles integreerima põlvkondadevahelise õigluse strateegia raames noorte heaolu, kvaliteetsete töökohtade kättesaadavuse, eluaseme taskukohasuse, hariduse ja oskuste näitajad Euroopa poolaasta hindamisraamistikku ning hindama süstemaatiliselt eelarve- ja reformisoovituste pikaajalist mõju;

9. tunnistab, et liikmesriigid on võtnud kohustuse investeerida 2035. aastaks igal aastal 5 % SKPst peamistesse kaitsenõuetesse ja nendega seotud julgeolekukulutustesse, sealhulgas riikide vabastusklausli aktiveerimise kaudu; rõhutab, et Euroopa poolaasta raames tuleb sellised kulutused kavandada kooskõlastatult;

10. märgib, et 2026. aasta Euroopa poolaasta soovitustel on riikliku ja piirkondliku partnerluse kavade koostamisel väga tähtis roll; on veendunud, et reformid ja investeeringud tuleks valida selle põhjal, kui tõhusalt ja tulemuslikult need vastavad asjaomastele riigipõhistele soovitustele;

11. toetab demokraatlikumat Euroopa poolaasta protsessi, kus Euroopa Parlament on tihedalt kaasatud majanduspoliitika prioriteetide seadmisse ja majanduse juhtimise alaste otsuste tegemisse; nõuab sotsiaalpartnerite, kodanikuühiskonna organisatsioonide ning piirkondlike ja kohalike osalejate süstemaatilist kaasamist Euroopa poolaasta protsessi;

12. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.